

1 BÖNDAGEN 1857 OTTESÅNG

<sida1>

Ottesångs Text å 1sta Bön[-]dagen 1857. Kengis kyrka

Jeremiæ 7:3. Så säger Herren Zebaoth, Israels Gud: Bättrer Edert lefverne och väsende så vill jag bo när Eder i detta rum.

I anledning af vår up[p]lästa Heliga Text, skole vi genom Guds nåd framställa den sanna bättringens nödvändighet för alla syndare.

Enär öfverheten valt dessa bättrings ord till betraktelse ämne på första Bönedagen så har äfven öfverheten funnit nödvändigt, att påminna sina undersåtare om bättringens nödvändighet. Och alla profeter hafva redan i gamla Testamen[-]tet drifvit läran om bättringens nödvändig<sida2>het, men det ogudaktiga folket, har icke brydt sig om dessa bättrings rop, emedan folket ansett sig ingen bättring behöfva[.] Menniskorna hafver redan i gamla Testamentet föraktat, Profeternas bättrings predikan. En del ansågo sig ingen bättring behöfva, emedan de tyckte att de hade lefvat ärligt och dygdigt; och när Profeterna hotade dessa förhärdade menniskor med Guds straffdomar, då började de att hata och förfölja Profeterna. De ogudaktiga menniskorna sade, att Profeterna tala i vädret; dessa förhärdade menniskor sade vidare, att Profeterna [<ock> övestrykt ord] icke predikade Guds ord, emedan de kommo [med] <sida3> hotelser om Guds straffdomar. Dessa genom Profeternas mun förkunnade straffdomar, verkade endast förbittring, och hat till dem, som förkun[n]a[-]de dessa straffdomar, ty de tyckte sig icke hafva förtjent ett så hårdt straff. Och först sedan dessa förkunnade straffdomar hade gått i fullbordan började somliga erkänna, vi hafva syndat med våra Fäder; vi hafva lefvat ogudaktigt, vi hafva förtörnat Herren. Men huru länge rä[c]kte den bättringen? Väl hörer det till den sanna bättringen, att <sida4> menniskan börjar känna sin sy[n]daskuld, Men Israels folk mindes icke länge det synda[-]straff, som hade öfvergått dem för deras olydnad emot Herren. De började väl efter Babyloniska fångenskapen att göra den utvärtens bättrin[-]gen. de tjente icke de synliga afgudarne, Men de osynliga afgudarna, blefvo så mycket kärare, till Ex. girighet, högfärd, [<dry> överstrykta tecken] otuckt [otukt], inbördes hat, lögn och bedrägeri, Och i synner[-]het Egenrättfärdighet, som var kommen till sin höjd, i Frälsarens tid. Ty skökor och Publika[-]ner, eller de, som lefvat i grofva synder och laster, blefvo redan genom <sida5> Johannes Döparens bättrings[-]predikan angelägna om sina själars salighet, och anammade derföre döpelsen, såsom ett af Gud förlänat nådemedel till bättring[.] de afgåfvo bättrings[-]löften, och bekände sina förra laster och brott. Men Egenrättfärdighe[-]tens tjenare, de skriftlärde och Fariseer, som tyckte sig hafva up[p]fyllt alla sina plikter, emot Gud och nästan, läto alldeles icke döpa sig, emedan Johannes kallade dem för huggormars afföda. De tyckte sig ingen bättring behöfva och derföre sade de om <sida6> [<om> upprepning] Johannes Döparen: han hafver djäfvulen: det vill säga: han är up[p]b[l]åst af andelig högfärd. Och männe icke ännu i denna dag samma slags folk, som Fariseer[-]na, hafva samma tanka om hvarje sann

1 BÖNDAGEN 1857 OTTESÅNG

bättrings predikant: han hafver djefvulen, han är up[p]blåst af ande[-]lig högfärd. Och just derföre, att djefvulen hade inbillat dem, att Johannes hade <sida7> Djefvulen, just derföre kunde de icke tro, att [[<att> upprepning](#)] han var af Gud. Nu se vi att alla Profeter, alla apost[l]ar, hafva börjat med predikan om bättringen hvilken bättrings predikan de flesta hafva föraktadt lika som de flesta <sida8> i vår tid, förakta hvar och en, som predikar om den sanna bättringen[,] väl finnes en och annan i vår tid, som erkänner, att bättringen är behöflig[.] Men de flesta skjuta upp sin bättring till dess det blir för sent, att göra bättring. När Gud genom Profeten Jeremi[-]as förkunnade för Israels folk att de borde göra bättring, om de ville undvika Guds hårda <sida9> straffdomar, så var det visserligen meningen att de skulle göra en sådan bättring, som utgår af hjertat, icke blott i utvärtes måtto; Men nu är det just en sådan bättring, som de obotfärdiga icke vilja göra, emedan det kostar på kött och blod, att försaka sig sjelf, och verlden, och om någon gör en sådan bättring [s]om Gud fordrar, så blir han genast föraktad, smäddad, hatad och [[ett överstrykt ord](#)] föraktad <sida10> af verlden. Han blifver hatad af sina egna anhöriga, om han börjar varna sina vilsefarande bröder. Han blifver kallad en kättare och villoande om han understår sig att tala om bättringen. Och detta Christi kors nemligen verldens försmädelse och hat, vill icke mången nu för [[<detta> överstrykt ord](#)] tiden bära. — Den som håller sig skild ifrån syndiga nöjen och syndiga tids fördrif, han blir redan ansedd som en af djefvulen besatt menniska som icke kan umgås med hederligt folk; men [den] som yttrar ett ord till de ogudaktiga, om Guds stränga <sida11> rättfärdighet, han blir genast ansedd för en Svärmare och villoande, som hafver djefvulen, det vill säga[:] han är i andelig högfärdig [[högfärd](#)] emedan han håller sig sjelf för fullkomlig och fördömer andra. Det var just samma lexa [[läxa](#)] som Frälsaren fick höra af de Fariseer: Till hvilken gör Du Dig? Är Du bättre än Abraham som är död? Men[,] säger ver[l]den: kan man icke göra bättring, utan att fördöma andra? Och derpå svarar Bibeln: Nej. Ty det är ingen i hela gamla <sida12> [[<gamla> upprepning](#)] och Nya Testamentet, som har gjort en sann bättring i tysthet eller hemligen så att ingen af den säkra världshopen icke skulle blifva förargad och förtörnad på bättrings[-]göraren; det är ingen ända ifrån Moses tid ända intill denna dag, som har gjort en sann bättring utan att predika för ver[l]den om bättringen, ty ingen kan göra en sann bättring utan den helige anda, men hvar och en, som fått den helige handa [[anda](#)] han måste straffa <sida13> verlden för synd, för Rättfärdighet och Dom. Är det så, att Du vill göra en sann bättring och komma till en sann och lefvande Tro: så måste Du först fördöma dig sjelf; och sedan måste du äfven förkunna samma dom öfver andra, som ligga i syndasäkerhet och otro, emedan den sanna bättringen inne[-]bär alltid den domen, att den som vill blifva frällst ifrån synden[,] döden och djefvulens våld, han måste först bekänna sanningen för verlden, han måste hafva det medlidande med sina vilsefarande bröder att han varnar dem och säger dem sanningen. Ty om han <sida14> blott för Egen del gör bättring, och låter sina vilsefarande bröder fara ifred till den olycksaliga Evigheten, så blifver han saker till deras förderf, såsom Gud

1 BÖNDAGEN 1857 OTTESÅNG

visar genom Profeten Hesekiel "Om Jag säger till den ogudaktige: Du måste döden dö, och du förvarar honom icke, och säger honom thet icke, att den ogudaktige tager sig till vara för sitt ogudaktiga väsende på det han må blifva lefvande så skall den ogudaktige dö för sina synders skull <sida15> men hans blod vill jag kräfva utur din hand. Men om Du förvarar den ogudaktige och han icke omvänder sig ifrån sitt ogudaktiga väsende och vägar, så skall han för sina synders skull dö, men Du hafver friat Din själ. Här hören I nu alle, att det icke är nog dermed, att I gören bättring för egen del och låten Edra Bröder fara i frid till förderfvvet utan I måsten förvara dem, det vill säga varna dem för den stora olyckan som förestår dem <sida16> om de icke bättra sitt ogudaktiga lefverne. Men just detta Christi kors, kan ingen bära, som icke har undfått den Helige Anda. Ty ingen vill ådraga sig verdens hat och fiendskap för Christi skull, som icke har fått en sann Up[p]ly[s]ning af den Helige Anda. Äfven den botfärdige röfvaren bestraffade sin olycks kamrat, anskönt han icke ännu fått någon försäkran af Frälsaren om sina synders förlåtelse. Den obotfärdige röfvaren hade väl kunnat säga till den botfärdige: Du är sjelf i fördömsen och kommer nu och fördömer mig: Du bör sopa rent för Egen dör[r] först, innan Du kommer och predikar bättring för andra. Sådant får man höra af Alla Egenrättfärdighetens tjenare som icke kunna tåla höra någon bättrings[-]predikan, emedan Egenrättfärdigheten anser sig hafva gjort allt, hvad som till den sanna bättringen hör. Och derföre anser han alla bättrings[-]predikanter, för andeligen högfärdiga, eller som Judarna sade om Johannes döparen[:] han hafver djefvulen han är förryckt. <sida17> och likväl måste vi predika om bättringen emedan dagens Text just gifver oss anledning dertill; ty Bönedagens Text är utvald af konungen, och synes således vara konungens vilja, att man i dag bör predika om bättringen. Men huru skall man predika om bättring för dem, som ingen bättring behöfva. Här finnas ty[-]värr ganska få, som tro sig behöfva göra bättring. Ty hvar och en, som tror sig verkligen behöfva bättring han måste verkligen börja med saken om han annars har något alfvare med sina ord, att han såsom sådan icke <sida18> [*icke> upprepning*] kan ärfva Guds rike. Men det finns nu för tiden mången som bekänner med munnen, att han behöfver göra bättring men tänker eller tror helt annat i sitt hjerta. Somliga kunna visserligen hafva ett sådant vittnesbörd af [*af> upprepning*] sitt Samvete, att de verkligen behöfva göra en sann bot och bättring[.] Men de tycka sig icke hafva någon kraft dertill, emedan de känna, att djefvulens magt är allt för stor. De tycka sig känna, att syndens magt är allt för stor så att de måste förtvif<sida19>la om det är ens möjligt att tänka på saken. Men de som så tänka, känna redan sin vanmagt, och borde derföre bedja Gud om kraft och bistånd; de borde också flitigt begagna Guds ord, och umgås med sanna Christna. Men det är mången, som har ett ondt samvete, hvilket då och då hemligen anklagar, men de lyda icke samvetets röst, utan synda emot Gud och sitt Samvete, ehuru Samvetet säger dem, att de icke borde så handla. För sådana är det bra svårt, att kunna göra bättring. Ty ju mera de synda emot sitt Samvete, desto mera förhärdade blifva de. <sida20> Och desto större magt får synden och djefvulen om de dock ville i tid

1 BÖNDAGEN 1857 OTTESÅNG

besinna hvad deras frid tillhör, skulle äfven de kunna få hjälp ifrån höjden; om de icke öfverlämnade sina dödliga lemmar i syndens tjenst skulle Guds kraft komma dem till hjälp, ty ingen af dem som synda emot Samvetet, kan säga[:] Jag är tvungen att supa[,] [att] svärja, att göra hor. Jag är tvungen att slåss och [stjäl?]: Nej, så liten magt du har öfver djefvulen i ditt hjerta[?] så stor magt har du öfver dina lemmar, ty du kan icke säga, att det är djefvulen, som har magt öfver din tunga, öfver din hand[,] öfver din fot. Nej, det är du sjelf som har magt <sid21> öfver tungan[,] öfver handen och foten. Du är således icke precis tvungen att räcka ut din hand efter glaset. Ej heller kan du säga, att Du är tvungen att röra tungan till att svärja. Och der[-]före blir det din egen skuld om du rör dina lemmar till det som ondt är. Men [när] du nu har magt öfver dina lemmar, hvarföre öfver[-]lemnar du då dina lemmar till syndens tjenst? Hvarföre uträcker du din hand efter glaset? eller hvarföre rör du din tunga till lögn och svordomar? Vill du verkligen göra bättring, så måste Du bruka den magt, som Du ännu har kvar öfver Dina lemmar. <sid22> Och detta blir visserligen en strid med djefvulen och syndalustan, men det blir en sådan strid, der du kan slutligen öfvervinna djefvulen om du anropar Gud om nåd och hjälp. På detta sätt måste menniskan börja med den utvärtes bättringen, om [hon] vill få hjälp och nåd af Gud, att göra den invertes bättringen, som består uti en sann ånger och ruese öfver synden, m.m.

Men svårast är det med dem, som hafva ett sofvande Samvete, det vill säga ett sådant Samvete som alldrig anklagar dem för någon synd. För dem är synden loflig. Det är för dem ingen synd att <sid23> supa[,] svärja, hora, slåss och hålla krog: ty djefvulen har inbillat dem, att det är rätt och alldeles efter Guds vilja, att vara verlden lik, det är för dem alldeles nödvändigt[,] ty hedersdjefvulen har inbillat dem, att det är rätt, och hvad som är rätt det måste ju vara af Gudi. Sålunda hade djefvulen inbillat Judarne att [det] var rätt, att kors[-]fästa Frälsaren. Och samma djefvul[,] nemligen det andeliga hatet, hade inbillat dem, att det var rätt att förfölja de Christna. <sid24> Och hvilken annan än djefvulen har inbillat fyllbulten, att det är rätt att taga sig ett rus. Har väl någon annan än djefvulen inbillat krögaren, att det är rätt att mäta ut brennvinn [<att> överstrykta tecken] åt de [ett överstrykt ord] andeliga svinen, vare sig Helgedag eller ärkdag?

Allt detta har djefvulen inbillat dem, att <sid25> och denna andeliga blindhet kommer deraf att de förkasta alla Guds Uppenbarade ord, och måste slutligen anse hela Bibeln för Prestlögner. Ty allt hvad djefvulen inbillar dem, det anse de för en Gudomlig sanning. Men Guds ord anse de för lögn. Det skulle icke stå så illa till med verlden <sid26> om icke djefvulen hade inbillat verlden att den lefvande christen[-]domen är ett ohyggligt svärmeri: ty när den sanna Christendomen Uppenbarar sig för den blinda verldshopen, som ett ohyggligt svärmeri, så kan icke verlden tro, att christendomen bör vara just sådan, som den uppenbarar sig ibland sanna christna. ty verlden kallar sanna christna för Läsare[,] kättare,

1 BÖNDAGEN 1857 OTTESÅNG

svärmare, och villoandar, skrymtare[,] lika som verlden kallade Guds Son för Beeltzebub, så trodde äfven Hedningarne, att de christna voro besatta af onda andar, när de voro uti andeliga rörelser; och föllo i syner <sid27> Huru kan då den blinda verldshopen göra en sådan bättring som Gud fordrar, när den betraktar den sanna Christendomen som ett ohyggligt svärmeri. Verlden måste ju betrakta sin egen obotfärdighet, som en sann bättring. Om också en och annan säger, att som jag nu lefver, kan jag icke blifva salig: så tror han dock icke att någon annan kan blifva salig. Han tror således icke, att de christna som nu finnas, hafva Guds anda, han tror icke att de förkunna Guds ord rätt. Likasom Judarne sade: Profeterna tala i vädret, de hafva icke Guds ord. <sid28> så måste äfven den sorg[-]lösa hopen säga: de som anse sig för christna äro bedragare, de förkunna icke Guds ord rätt[.] De anse sig sjelfva för fullkomliga och döma andra. Jus derföre kan icke mången göra bättring nu för tiden, emedan de se så många fel i de Christnas lefverne. Först när döden kommer[,] känner mången, att det är för sent att göra bättring; hans Samvete dömer honom och Egenrättfärdigheten fördömer honom allde[-]les; då måste mången som i hälsans dagar hatat de christna, och försmädat, eller föraktat <sid29> deras bättring[s-]rop, kalla de christna till sig, och bedja dem om förlåtelse. Men detta hjälper intet. De kunna icke få någon samvets frid, när Djefvulen stänger ut dem ifrån Frälsarens Försoning. De måste fördöma sig sjelfva och säga[:] nu är det för sent, för dig finnes ingen <sid30> nåd! Korteligen hafva vi nu predikat om den sanna bättringen, emedan Bönedagens ottesångs Text talar om bättringen; men här finnes icke många själar, som äro öfvertygade derom, att de behöfva göra bättring, ty de flesta anse sig hafva lefvat så, att de icke anse sig någon bättring behöfva. Om det finnes någon, som i djupet af sitt hjerta kände sin Synda skuld, då skulle vi predika om nåden i Christo; vi skulle då för ångerfulla och rätt botfärdiga predika om Försoningen[,] om rättfärdiggörelsen, <sid31?> och om helgelsen. Om här finnes verkligen nådehungrande själar, som arbeta och sträfva i bättrings[-]kampen, då skulle vi predika om [den] sednare delen af dagens Text, som innehåller ett nådelöfte för dem, som göra en sann bättring; vi skulle då predika för dem, som ligga i förtviflan, att Gud vill bo när dem i detta rum; De skulle då få känna Guds barmhärtighet och nåd i sina hjertan, de skulle få känna en försmak af den salighet som Gud förlänar de förkrossade hjertan; Gud skulle då bo när dem i detta rum, han skulle up[p]fylla deras hjertan med den salighet som öfvergår allt Förstånd. A[men.]

—
Original / Merikallios samling / Uleåborgs landsarkiv